

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9738/2544

นายนเรศฤทธิ์ สุขวานกุลโจทก์ นายนเรศฤทธิ์ สุขวานกุลผู้ถูกกล่าวหา นายเกรียงไกร ปริญาพล กับพวกจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 67

ย่อ / หลักกฎหมาย

การกระทำความผิดด้วยความจำเป็นตาม ป.อ. มาตรา 67 แบ่งออกเป็น 2 ประการ ประการแรกเป็นความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับซึ่งการบังคับหรือบงการให้กระทำที่เป็นความผิดนั้นมาจากภายนอก ผู้ถูกบังคับมิได้คิดริเริ่มกระทำการนั้นขึ้นด้วยใจตนเอง แต่เป็นเพราะไม่มีทางที่จะทำอย่างอื่นใด อีกประการหนึ่งก็คือเป็นความจำเป็นซึ่งไม่มีการบังคับหรือบงการให้กระทำแต่มีภัยอันตรายที่จะต้องหลีกเลี่ยงและผู้กระทำเลือกหลีกเลี่ยงภัยอันตรายโดยวิธีกระทำการอันเป็นความผิดด้วยความคิดริเริ่มของตน แม้อาจทำอย่างอื่นได้ แต่การกระทำอย่างอื่นนั้นก็ยังทำความเสียหายแก่ผู้อื่นอยู่ตนเอง ดังนั้น การกระทำความจำเป็นตาม ป.อ. มาตรา 67 อันเป็นมูลเหตุแห่งการยกเว้นโทษจึงไม่ใช่สิทธิ แต่เป็นการกระทำที่ไม่ใช่การกระทำโดยผู้กระทำมีจิตใจเป็นอิสระ แต่กระทำโดยถูกผู้อื่นหรือเหตุการณ์อื่นบังคับอีกชั้นหนึ่ง ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นความผิดต่อศาล และการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลก็เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ เมื่อปรากฏว่าเอกสารที่โจทก์อ้างถึงในคดีสูญหายไปจากสำนวนความของศาล ต่อมาผู้ถูกกล่าวหาได้นำเอกสารเหล่านั้นมามอบคืนศาลชั้นต้น โดยผู้ถูกกล่าวหาเมื่อได้รับเอกสารดังกล่าวคืนมาแล้ว ยังคงเก็บเอกสารดังกล่าวไว้อีก 2 ถึง 3 วัน โดยไม่นำมาส่งคืนศาล และการเก็บเอกสารเช่นนั้นก็มีได้รับอนุญาตจากศาล การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาทำให้เป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขืนได้ การกระทำของผู้กล่าวหาจึงมิใช่กระทำความผิดด้วยความจำเป็นอันจะทำให้ไม่ต้องรับโทษ

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากการพิพาทระหว่างพิจารณาคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๗๗๕/๒๕๓๗ ของศาลชั้นต้น เจ้าพนักงานศาลได้รายงานต่อศาลว่า เอกสารที่โจทก์ส่งอ้างในคดีซึ่งศาลหมาย จ. ๙ และ จ. ๑๐ สูญหายไปจากสำนวนความของศาล ต่อมาผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นโจทก์ในคดีดังกล่าวนำเอกสารมามอบคืนศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นเห็นว่า แม้ผู้ถูกกล่าวหาจะมีได้ยอมรับโดยตรงว่าเป็นผู้เอาเอกสารทั้ง ๒ ฉบับ ซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณาไปจากศาล แต่เมื่อผู้ถูกกล่าวหาได้รับเอกสารทั้ง ๒ ฉบับคืนได้ เก็บเอกสารทั้ง ๒ ฉบับไว้เป็นเวลา ๒ ถึง ๓ วัน โดยมีได้รับอนุญาตจากศาล เป็นการประพฤติตนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล เป็นการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑ (๑) , ๓๓ ให้ปรับ ๕๐๐ บาท ไม่ชำระค่าปรับจัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ , ๓๐ ผู้ถูกกล่าวหาอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายืน ผู้ถูกกล่าวหาฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ถูกกล่าวหาว่า คดีมีเหตุที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ควรได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๗ หรือไม่ เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการกระทำความผิดด้วยความจำเป็นตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๗ แบ่งแยกความจำเป็นออกเป็น ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรกเป็นความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับซึ่งการบังคับหรือบงการให้กระทำที่เป็นความผิดนั้นมาจากภายนอก ผู้ถูกบังคับมิได้คิดริเริ่มกระทำการนั้น

ขึ้นด้วยใจตนเอง แต่เป็นเพราะไม่มีทางที่จะทำอย่างอื่นได้ หรืออีกประการหนึ่งก็คือเป็นความจำเป็นซึ่งไม่มีการบังคับหรือบงการให้กระทำ แต่มีภัยอันตรายที่จะต้องหลีกเลี่ยงและผู้กระทำเลือกหลีกเลี่ยงภัยอันตรายโดยวิธีกระทำการอันเป็นความผิดด้วยความคิดริเริ่มของตน แม้อาจทำอย่างอื่นได้ แต่การกระทำอย่างอื่นนั้นก็ยังทำความเสียหายแก่ผู้อื่นอยู่นั่นเอง ดังนั้น การกระทำด้วยความจำเป็นอันเป็นมูลเหตุแห่งการยกเว้นโทษจึงไม่ใช่สิทธิแต่เป็นการกระทำที่ไม่ใช่การกระทำโดยผู้กระทำมีจิตใจเป็นอิสระ แต่กระทำโดยถูกผู้อื่นหรือเหตุการณ์อื่นบังคับอีกชั้นหนึ่ง ส่วนความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลนั้น เป็นความผิดต่อศาลและการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลก็เป็นอำนาจของศาลโดยเฉพาะ ซึ่งตามพฤติการณ์แห่งคดีปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเมื่อได้รับเอกสารหมาย จ. ๙ และ จ. ๑๐ คืบมาแล้วยังคงเก็บเอกสารดังกล่าวไว้อีก ๒ ถึง ๓ วัน โดยไม่นำมาส่งคืนศาล และการเก็บเอกสารเช่นนั้นก็มีได้รับอนุญาตจากศาล การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเช่นนี้หาใช่เป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือขัดขึ้นได้แต่อย่างใด การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาจึงมิใช่ความผิดด้วยความจำเป็นอันจะทำให้ไม่ต้องรับโทษ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นชอบแล้ว ฎีกาของผู้ถูกกล่าวหาฟังไม่ขึ้น แต่ที่ศาลล่างลงโทษปรับผู้ถูกกล่าวหา ๕๐๐ บาท นั้น เห็นว่าหนักเกินไป สมควรแก้ไขเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่รูปคดี พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ปรับ ๒๐๐ บาท นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๔.

องค์คณะ

ปรีดี รุ่งวิสัย · อธิยา ดิษยบุตร · สมศักดิ์ เนตรมัย

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9738/2544>